

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
051/2023	Fylkesrådet	14.02.2023

Høring - Skråvadalen kraftverk - begrenset høring av tilleggsutredning om reindrift

Sammendrag

Fylkesrådet viser til søknad fra Norsk Grønnkraft om konsesjon til bygging av Skråvadalen vannkraftverk i Bindal kommune.

Fylkesrådet i Nordland fraråder NVE å gi konsesjon til bygging av Skråvadalen kraftverk i Bindal kommune. Beiteressursene til Voengel-Njaarke reinbeitedistrikt er under stort press. Det er risiko for at utbyggingen kan bidra til å øke den samlede belastningen for Voengel Njaarke reinbeitedistrikt. Lav kalveslaktefaktor og et noe redusert samlet reintall over tid bidrar til å indikere at bæreevnen i distriktet er utfordret.

Bakgrunn

Saken gjelder søknad fra Norsk Grønnkraft (NGK Utbygging AS) om tillatelse etter vannressursloven til å bygge Skråvadalen småkraftverk i Bindal kommune. Søknaden ble opprinnelig sendt på høring av NVE våren 2022. Fylkesrådet behandlet høringen i møte 10.05.2022 (sak 135/2022, vedlagt). Fylkesrådet mente da at konsekvensene for reindriftsnæringen, grusressurser og naturmangfold var for dårlig opplyst til at det kunne gis konsesjon. Fylkesrådet mente at forholdene måtte avklares før det kunne fattes vedtak i saken.

Nordland fylkeskommune deltok på befaring for Skråvadalen kraftverk 28.09.2022. På befaringen deltok i tillegg representanter fra NVE, Statsforvalteren i Nordland, Bindal kommune, Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt, Norsk Grønnkraft (NGK Utbygging AS) og grunneierne. På befaringsdagen gikk deltagerne gjennom området der det er planlagt anleggsvei, traseen for rørgate, området der det er tenkt å ha vanninntak og området der selve bygningen for vannkraftverket er planlagt bygget. Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt hadde deretter en muntlig gjennomgang av hvordan reinbeitedistriktet bruker området. Det ble i tillegg beskrevet hvilke utfordringer reinbeitedistriktet har, og hvorfor området er viktig for reindriften. Deltagerne på befaringsdagen fikk deretter mulighet til å stille spørsmål og uttrykke meninger om det omsøkte tiltaket.

Under konsesjonsbefaringen var det enighet om at konsekvensene for reindrift var utilstrekkelig utredet i den innsendte konsesjonssøknaden, og at en tilleggsutredning for reindrift skulle utarbeides for å komplettere konsesjonssøknaden. I e-post datert 11.11.2022 har NVE

spesifisert til søker at tilleggsutredningen bør omfatte følgende:

«Notatet bør inneholde beskrivelser av det aktuelle reinbeitedistriktets bruk av områdene og belyse de mulige konsekvensene kraftutbygging som omsøkt kan medføre for reindriftsnæringen. Det bør være av en slik art og omfang at de danner et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag. Muligheten for avbøtende tiltak skal vurderes. I tillegg til tekst bør en grafisk framstilling, gjerne kart, følge notatet. Her bør andre inngrep som påvirker reindriften tegnes inn. Reinbeitedistriktet skal gis mulighet for innspill i arbeidet. Notatet skal gjennomføres av personer med relevant faglig kompetanse og i henhold til anerkjent metodikk.»

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sendte tilleggsutredning av reindrift på en begrenset høring 05.01.2023. Tilleggsutredningen for reindrift er utarbeidet for å komplettere den opprinnelige konsesjonssøknaden. Sweco Norge AS har vurdert konsekvenser for reindrift i vedlagt tilleggsutredning. Høringsfristen er 12.02.2023, men Nordland fylkeskommune har fått utsatt frist til 16.02.2023.

Andre instansers uttalelse

Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt

Det ble sendt uttalelse datert 21.04.2022 fra Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt til NVE. Denne var ikke tilgjengelig da den forrige høringen ble behandlet i møte for fylkesrådet 10. mai 2022. Uttalelsen er utarbeidet av Pål Gude Gudesen i Dalan advokatfirma DA. I høringsuttalelsen rettes det kritikk mot manglende vurderinger av forholdet til reindriften i konsesjonssøknaden. Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt er negativ til tiltaket. Under følger et utdrag fra høringsuttalelsen:

«Ettersom Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt allerede i dag er så sterkt presset, som OED (Olje- og energidepartementet) har lagt til grunn i tidligere saker (ref. klagevedtaket i Kalvvatnan saken), er det ikke rom for ytterligere utbygginger som ytterligere vil true fortsatt reindrift i distriktet. Dette da en tålegrense allerede er nådd, og nye tiltak må ses i lys av de omfattende inngrep som allerede eksisterer.»

Uttalelsen er vedlagt saken.

Statsforvalteren i Nordland

Statsforvalteren i Nordland (SFNO) sendte en høringsuttalelse til den opprinnelige høringen våren 2022. Utdrag fra brevet til SFNO:

«Det er påvist en direkte sammenheng mellom graden av inngrep i et reinbeitedistrikt og kalveoverlevelse. Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt er et distrikt som er sterkt påvirket av inngrep i form av vann- og vindkraftutbygging, veier, gruvedrift og mineraluttak, landbruk mm. Dette gjør at de gjenværende områdene blir svært viktige. Skråvadalen utgjør et dalføre uten særlige inngrep, som det er viktig å bevare med tanke på reindrift. En vei opp til Agnettjønna vil gjøre dalen mer tilgjengelig og øke aktiviteten inn her, noe som er uheldig. På bakgrunn av dette er det svært viktig at det gis en beskrivelse av de samlede virkningene av alle inngrep i området.»

Uttalelsen er vedlegg til den forrige høringen. Denne er vedlagt.

Problemstilling

Saken gjelder en søknad om bygging av et småkraftverk i Skråvadalen i Bindal kommune. Vannkraftverket vil bli bidra med ny fornybar vannkraft tilsvarende 13,4 GWh årlig. Ettersom kraftverket ikke har regulering vil kraftproduksjonen avhenge av vannføringen i elven og det vil produseres noe mer kraft i sommerhalvåret (7,8 GWh), enn i vinterhalvåret (5,6 GWh).

Vannkraftverket vil gi inntekter til grunneiere og eier, samt skatteinntekter til kommune og stat. I anleggs- og driftsfasen vil tiltaket gi sysselsetting og verdiskaping lokalt ved kjøp av varer og tjenester.

Allmenne interesser blir i liten grad berørt av tiltaket da dette er tenkte plassert i en dal som er lite tilgjengelig for allmenheten i Kolsvikbugen i Tosenfjorden. Det er ingen fastboende i området, og eneste adkomst er via båt til Kolsvik kai. Kolsvik kraftverk og Grytendal kraftverk ligger i samme område. Det er ikke registrerte kulturminner i området.

Gjennom konsesjonsbehandling av en rekke vann- og vindkraftverk i reinbeitedistriktet de siste årene har NVE og Olje- og energidepartementet (OED) slått fast at beiteressursene til Voengel-Njaarke reinbeitedistrikt er under stort press. NVE og OED har både gitt og avslått konsesjoner etter nærmere vurderinger av samlet belastning for reindrift. Produksjonsparametere som lav kalveslaktefaktor og et noe redusert samlet reintall over tid bidrar til å indikere at bæreevnen i distriktet er utfordret.

Drøfting

Utdrag fra sammendraget i tilleggsutredningen for reindrift er utarbeidet av Sweco Norge AS:

«Influensområdet for reindrift er avgrenset fra Kollsvikbugen, opp dalføret langs Øver-Skrovabakkan og videre opp dalførene rundt Ner-Skrovadalsvatnet, Kvitdalsvatnet og Skråvadalsvatnet, siden beitene her kan bli berørt av eventuelle unnvikelseeffekter. Influensområdet har funksjon som årstidsbeite både vår, sommer (inkl. luftingsområder) og vinter (lavbeiter og trær med hengselav). Det går også trekkleier for rein gjennom området. Siden vinterbeiter er minimumsfaktor i distriktet, gjør det at influensområdet samlet er vurdert å ha svært stor verdi for reindrift.

De planlagte tiltakene vil medføre både midlertidig og permanent beslag av beiteland for rein som følge av anleggs- og driftsfasen. Arealene med direkte beslag av beitearealer er imidlertid av begrenset størrelse, og den direkte, lokale påvirkningen på beiteressursene er vurdert som en ubetydelig endring, siden en minimal andel av beiteområdene blir berørt.

Den største negative påvirkningen er vurdert å kunne komme fra unnvikelseeffekter. Enten fra langtidseffekter hvis rein blir skremt under anleggsperioden og unngår beiteområder i en radius rundt anleggsområdet også i driftsfasen, eller ved at anleggsveien til Agnettjønna gir økt tilgjengelighet opp Øver-Skrovabakkan og videre østover. Sistnevnte kan gi risiko for økt ferdsel fra turgåere og bruk av terrenggående kjøretøy til skogsuttak, jakt, mv. Påvirkningen fra tiltaket er i rapporten vurdert både uten (noe forringet) og med tilbakeføring av anleggsveien (ubetydelig endring til noe forringet). I vurderingen av påvirkning med tilbakeføring av anleggsveien er det lagt til grunn at det er praktisk mulig å tilbakeføre veien her, uten å øke tilgjengeligheten opp Øvre-Skrovabakkan. Samlet vurderes utbyggingen å gi middels negativ konsekvens uten tilbakeføring av anleggsveien og noe negativ konsekvens med tilbakeføring av anleggsveien

lokalt i influensområdet.

Gjennom konsesjonsbehandling av en rekke vann- og vindkraftverk i reinbeitedistriktet de siste 12 årene har NVE og OED slått fast at beiteressursene til Voengel-Njaarke reinbeitedistrikt er under stort press. NVE og OED har både gitt og avslått konsesjoner etter nærmere vurderinger av samlet belastning for reindrift. Produksjonsparametere som lav kalveslaktefaktor og et noe redusert samlet reintall over tid bidrar til å indikere at bæreevnen i distriktet er utfordret.

Det er vanskelig å fastslå sikkert hvilken påvirkning og konsekvens utbyggingen av Skråvadalen kraftverk vil ha for den samlede belastningen for ressursgrunnlaget og driftssituasjonen i Voengel Njaarke reinbeitedistrikt. Det er knyttet usikkerhet til om det er mulig å unngå økt tilgjengelighet, selv ved tilbakeføring av anleggsveien. Her viser tiltakshaver og reinbeitedistriktet til motstridende erfaringer. Basert på tidligere vurderinger mener vi det er en risiko for at utbyggingen kan bidra til å øke den samlede belastningen i distriktet.»

Midlertidig anleggsvei og unnvikelseeffekter

Den største negative påvirkningen på reindriften er vurdert i utredningen til å kunne komme fra unnvikelseeffekter. Unnvikelseeffektene kan komme fra langtidseffekter hvis rein blir skremt under anleggsperioden og unngår beiteområder i en radius rundt anleggsområdet også i driftsfasen, eller ved at anleggsveien til Agnetjønna gir økt tilgjengelighet opp Øver-Skrovabakkan og videre østover.

Tiltakshaver Norsk Grønnkraft (NGK Utbygging AS) hadde opprinnelig søkt om å få etablere permanent vei opp til inntaket. Basert på vurderingene som ble gjort i tilleggsutredningen ønsker søker nå å revidere søknaden for å redusere negativ konsekvens for reindrift. Søknaden endres derfor til at det skal etableres en midlertidig anleggsvei som tilbakeføres til opprinnelig terreng etter endt byggeperiode. Dette for at tiltaket ikke skal tilrettelegge for økt aktivitet i Skråvadalen i driftsfasen.

Nordland fylkeskommune deltok på befaringen 28.09.2022. Det vurderes at en midlertidig anleggsvei og en nedgravd rørgate kan føre til at deler av terrenget blir jevnet ut. Det vil oppstå to traseer opp mot vanninntaket som kan føre til økt aktivitet i området. Det vil kunne være utfordrende å unngå forstyrrelse av rein i anleggsperioden da dette er et område som kan være i bruk gjennom store deler av året. Anleggsperioden kan føre til unnvikelseeffekter og tap av et viktig beiteområde for Voengel Njaarke reinbeitedistrikt.

Det er vanskelig å fastslå sikkert hvilken påvirkning og konsekvens utbyggingen av Skråvadalen kraftverk vil ha for den samlede belastningen for ressursgrunnlaget og driftssituasjonen i Voengel Njaarke reinbeitedistrikt. Det er knyttet usikkerhet til om det er mulig å unngå økt tilgjengelighet, selv ved tilbakeføring av anleggsveien. Det er en risiko for at utbyggingen kan bidra til å øke den samlede belastningen i distriktet.

Kommuneplanens arealdel for Bindal kommune

Bindal kommune har nylig hatt kommuneplanens arealdel 2022-2034 på høring og offentlig ettersyn. Det omsøkte tiltaket er i planforslaget i et område regulert til formålet LNFR i kommuneplanens arealdel for Bindal kommune. I planforslaget som har vært til høring og som fortsatt er under behandling står følgende under generelle bestemmelser:

«1.3 Jord-/skogvern, reindrift, natur og kulturvern (PBL § 11-9 nr. 6 og 7)

- *Reindrift: Nye tiltak skal ikke plasseres tett opp mot flytt- og trekkleier for rein, eller i viktige beiteområder. Tiltak som hindrer reindriftas rett til å flytte med rein, er ikke tillatt. Reindriftas arealbrukskart skal legges til grunn ved vurdering. Ved tvil om tiltaket har konsekvenser for flytting av rein, skal uttalelse fra berørt reinbeitedistrikt og Statsforvalteren i Nordland innhentes.»*

Under Landbruk- natur- og friluftsformål, samt reindrift (LNFR) står det:

«5.2 LNFR-områder (PBL § 11-9 nr.5)

- *Nye tiltak i tråd med LNFR formålet, skal ikke være i strid med noen av de andre interessene som formålet e6r ment å ivareta.»*

Skråvadalen kraftverk vil som nytt tiltak i området regulert til LNFR, være i strid med reindrifta som interesse. Formålet med bruk av arealformål LNFR er blant annet å ivareta reindrift.

Klimaendringer og endringer i forhold for reinbeitedistriktet

Bruken av et område kan variere eller endres på grunn av vær- og føreforhold det enkelte år, klimaendringer, inngrepssituasjon, nye drivere i distriktet, mv. Endringer i værforhold krever økt aktsomhet når det gjelder arealinngrep, hvor hensikten er å opprettholde reindriftas behov for fleksibel bruk av beiteområdene.

Grusressurser

I behandlingen av den forrige høringen for søknaden i møte 10.05.2022 (sak 135/2022) mente Fylkesrådet at konsekvensene for grusressurser og naturmangfold var for dårlig opplyst til at det kunne gis konsesjon. På befaringen som Nordland fylkeskommune deltok på 28.09.2022 ble grusressurser og naturmangfold diskutert. Uttak av grusressurser er ikke vurdert som aktuelt i området der vannkraftverket er planlagt. Dette er blant annet på grunn av eksisterende kraftledninger i området.

Naturmangfold

Det er ikke gjort en vurdering av naturmangfold etter at forrige høring ble behandlet. Det er allikevel lite som tyder på at tiltaket vil påvirke naturmangfold i vesentlig grad. Anleggsperioden vil medføre noen forstyrrelser for dyreliv, men i driftsfasen er det lite som tyder på at det vil være en vesentlig negativ påvirkning på naturmangfoldet i området. Det går en asfaltert vei fra Kolsvik kai og innover dalen. Fra denne veien går det en kjerrevei rett til området der bygningen for kraftverket er planlagt bygget. Det er kapasitet i nettet i Kolsvik til å ta imot den nye effekten mot noen mindre oppgraderinger. Nettilknytningen er planlagt å gå i en jordkabel i samme traseen som eksisterende kjerrevei og asfaltert vei. Det vil derfor være begrenset behov for nye inngrep i tilknytning til tiltaksområdet.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesråden ser at vannkraftverket vil bidra med ny fornybar energi, samt sysselsetting i utbyggingsfasen og verdiskaping i driftsfasen. Fornybar energi er nøkkelen til bærekraftig vekst og muligheten til å realisere det grønne skiftet i Nordland. Fylkesråden er opptatt av at man

legger til rette for at gode prosjekter kan gjennomføres.

Fylkesråden er opptatt av at naturressursene i Nordland skal komme lokalsamfunnene til gode og bidra til verdiskapning i kommunene. Fylkesråden erfarer at vannkraftverket ikke synes å være i konflikt med fredete eller verneverdige kulturminner, men minner om aktsomhets- og meldeplikten etter kulturminnelovens § 8 andre ledd.

Regional plan om vannkraft i Nordland ble vedtatt av Nordland fylkesting i juni 2021. Planens retningslinjer for vurdering av konfliktnivå kan brukes i alle saker om konsesjonspliktig vannkraft. Retningslinjene er ikke juridisk bindende, men gir grunnlag for innsigelse fra fagmyndigheter og kommuner dersom de ikke følges opp.

Under temaet E. Reindrift står følgende:

E1. Det skal ikke tillates utbygginger som hindrer reindriften rett til bruk av flyttleier.

E2. Innenfor reindriften kalvingsområder skal det ikke tillates utbygginger som kan virke forstyrrende på kalvingsaktivitet.

E3. I øvrige områder av stor verdi for reindrift skal man være restriktiv med å tillate utbygging av vannkraftverk.

E4. Det skal ikke tillates utbygginger som i vesentlig grad bidrar negativt til den samlede belastningen for reindriften.

Fylkesråden vurderer at Skråvadalen kraftverk i liten grad vil påvirke reindriften i området, i driftsfasen. Det er mulig å legge inn avbøtende tiltak for å begrense unnvikelseeffekt for reinen i anleggsfasen.

Fylkesråden vurderer likevel at utbyggingen vil kunne være i konflikt med nasjonale og vesentlig regionale verdier for reindriften. Utbyggingen vil ikke påvirke flyttleier, men skal skje i et område med viktige beiter. Influensområdet samlet er vurdert å ha svært stor verdi for reindrift. De planlagte tiltakene vil medføre både midlertidig og permanent beslag av beiteland for rein som følge av anleggs- og driftsfasen. I den faglige vurderingen for det omsøkte tiltaket og reindrift kommer det frem at det er en risiko for at utbyggingen kan bidra til å øke den samlede belastningen for Voengel Njaarke reinbeitedistrikt. Lav kalveslaktefaktor og et noe redusert samlet reintall over tid bidrar til å indikere at bæreevnen i distriktet er utfordret. Dette gir grunnlag for å fraråde bygging av vannkraft i området.

Medvirkning

Fylkesrådet har vurdert saken til å være av en slik karakter at involvering av medvirkningsrådene ikke har vært nødvendig. Tiltaket ligger utilgjengelig ved Tosenfjorden og vil i liten grad medføre konsekvenser for medvirkningsrådenes interessefelt.

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse. Sakens konsekvenser for miljø og andre brukerinteresser er beskrevet tidligere i denne saken.

Vedtakskompetanse

Det vises til *Reglement for delegering av myndighet fra fylkesrådet* vedtatt av fylkesrådet i sak 194/20, hvor det i punkt 3.26 heter at: Myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon og fremme innsigelse til kraftverk mellom 1 MW og 10 MW samt å avgi uttalelser og fremme innsigelser til andre vassdragsinngrep og –anlegg (jfr. lovens § 3 punkt a og b) etter lovens § 8, tilligger til fylkesrådet.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet i Nordland fraråder NVE å gi konsesjon til bygging av Skråvadalen kraftverk i Bindal kommune. Beiteressursene til Voengel-Njaarke reinbeitedistrikt er under stort press. Det er risiko for at utbyggingen kan bidra til å øke den samlede belastningen for reinbeitedistriktet. Lav kalveslaktefaktor og et noe redusert samlet reintall over tid bidrar til å indikere at bæreevnen i reinbeitedistriktet er utfordret.
2. Hvis NVE likevel innvilger konsesjonssøknaden til Norsk Grønnkraft (NGK Utbygging AS) for bygging av Skråvadalen kraftverk i Bindal kommune, ber fylkesrådet i Nordland om at følgende tas inn i eventuelle konsesjonsvilkår:
 - a. De avbøtende tiltakene som er foreslått i konsesjonssøknaden.
 - b. Krav om minstevannføring hele året.
 - c. Utbygger må samarbeide med reindriftsnæringen for å redusere negative konsekvenser for reindrift i området.
 - d. Nedgravd rørgate og midlertidig anleggsvei må revegeteres med stedegne masser slik at inngrepene blir minst mulig synlig. Terrenget i området må tilbakeføres i størst mulig grad.
 - e. Det skal unngås å hugge mer skog enn det som er høyst nødvendig for å skjerme forekomster av hengslav.
 - f. Tilpasse materialbruk og fargevalg for tekniske installasjoner, for å redusere barrierevirkning av de fysiske tiltakene.
 - g. Behovet for klimatilpasningstiltak må vurderes. Hvis det er nødvendig bør tiltak som reduserer sårbarheten ovenfor fremtidige klimaendringer iverksettes.
3. NVE bør vurdere om tiltakshaver skal dekke utgiftene for samling av rein, evt. tilleggsfôring og annet merarbeid/-kostnader for å holde reinen unna området i anleggsperioden. I tillegg bør det vurderes om tiltakshaver skal dekke utgifter til droner/GPS-sendere, slik at distriktet kan holde oversikt og kontroll med flokken i anleggsperioden og iverksette tiltak, hvis den nærmer seg anleggsområdet. Dette for å unngå langtidseffekter med unnvikelse.
4. Fylkesrådet i Nordland viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre

ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Nordland fylkeskommune - Kulturminner i Nordland og Sametinget varsles umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeid i marken.

Bodø den 01.02.2023
Christian Torset
fylkesråd for kultur, klima og miljø
sign

14.02.2023 Fylkesrådet
FRÅD-051/2023

Vedtak

Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedlegg:

Tittel	DokID
Skråvadalen kraftverk - begrenset høring av tilleggsutredning om reindrift	746620
Skråvadalen kraftverk - Tilleggsutredning reindrift til konsesjonssøknad	754508
Skråvadalen kraftverk – Høringsuttalelse fra Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt	748056
Høring - søknad om bygging av Skråvadalen vannkraftverk i Bindal kommune	746621
Vedlegg 1 - Høringsuttalelse Bindal kommune	746622
Vedlegg 2 - Høringsuttalelse Direktoratet for mineralforvaltning	746623
Vedlegg 3 - Høringsuttalelse Statsforvalteren i Nordland	746624
Høringsbrev Skråvadalen kraftverk	746625
Konsesjonssøknad	746626
Vedlegg til konsesjonssøknad	746627